

VISA GINAS

Urb
Cultural
Planning

ESAMOS
PADĖTIES TYRIMAS

BASELINE

ENG	LT
The baseline study is written and edited by Līva Kreislere and Trevor Davies.	Esamos padėties tyrimo autorius ir redaktorius: Līva Kreislere ir Trevor Davies.
Graphic design: Reflect	Grafinis dizainas: Reflect
The Visaginas BSR demonstrator project in Visaginas is coordinated by Vilnius TECH University, Faculty of Creative Industries and NGO Urban Stories.	Visagine įgyvendinamą demonstracinį Visagino BJR projektą koordinuoja Vilniaus Gedimino technikos universiteto Kūrybinių industrijų fakultetas ir nevyriausybinė organizacija „Urbanistinės istorijos“.
UrbCulturalPlanning project is funded by the Interreg Baltic Sea Region (BSR) programme. It is a BSR flagship project.	Projektas „UrbCulturalPlanning“ finansuojamas pagal INTERREG Baltijos jūros regiono (BJR) programą. Tai pavyzdinis BJR projektas.
This booklet is part of a BSR demonstrator project documentation package encompassing 10 neighbourhoods in the Baltic Sea Region.	Ši brošiūra yra demonstracinių BJR projektų, įgyvendintų dešimtyje Baltijos jūros regiono miestų rajonų, dokumentų paketo dalis.

ENG	LT	
About baseline study	Apie esamos padėties tyrimą	4
Regional characteristics	Regioninės charakteristikos	7
Neighbourhood in numbers	Pagrindiniai su rajonu susiję skaičiai	10
Urban characteristics	Urbanistinės charakteristikos	12
Socio-political characteristics	Sociopolitinės charakteristikos	20
Cultural sector	Kultūros sektorius	28
City and official neighbourhood administration	Miesto ir oficiali rajono administracija	34
Network mapping	Tinklų planavimas	36
Challenges identified	Nustatyti iššūkiai	40
Resources identified	Nustatyti ištekliai	44
Cultural planning approach	Kultūrinio planavimo strategija	48
List of people interviewed for baseline	Esamos padėties tyrimo metu kalbintų asmenų sąrašas	52
Organisations mentioned	Paminėtos organizacijos	54

UrbCultural Planning	
ENG	LT
As part of the UrbCulturalPlanning project, a baseline study was carried out at an initial preparation stage and also as a mapping stage at the start of the UCP project.	Projekto „UrbCulturalPlanning“ tikslais pirminiame (pasirengimo) etape buvo atliktas esamos padėties tyrimas, kuris taip pat buvo UCP projekto planavimo etapo dalis.
During 2017 to 2019 initial interviews and trips were carried out by architect and urbanist Līva Kreislere along with Trevor Davies, a cultural planner and director of the Copenhagen International Theatre.	2017–2019 m. architektė ir miestų planuotoja Līva Kreislere kartu su kultūros planuotoju bei Kopenhagos tarptautinio teatro direktoriumi Trevoru Daviesu atliko pradinės apklausas ir išvykstamuosius vietos tyrimus.
The baseline study aimed to locate areas of the city with unused potential but also with a significant level of activism, energy, and new ideas bubbling under the surface.	Esamos padėties tyrimo tikslas buvo identifikuoti neišnaudoto kultūrinio potencialo turinčias miesto vietas, kurios drauge pasižymėtų nemažu gyventojų aktyvumo lygiu, veržlumu ir už uždarų durų brandinamų idėjų gausa.
The study also helped to understand if it might be relevant locally and interesting internationally to carry out a cultural planning demonstrator process in these areas over the timeline of the project.	Šis tyrimas taip pat padėjo išsiaiškinti, ar minėtose vietose vietiniu bei tarptautiniu požiūriu būtų tikslinga per tam tikrą numatytą laikotarpį įgyvendinti demonstracinį kultūrinio planavimo procesą.
The study process also aimed to inform local stakeholders about cultural planning and determine if there was local momentum in the cultural and public sectors to test this approach.	Šiuo tyrimo procesu taip pat siekta supažindinti vietos suinteresuotuosius asmenis su kultūriniu planavimu ir nustatyti, ar vietos kultūros bei viešajame sektoriuose yra pakankamai galimybių ištestuoti šią strategiją.
The study includes perspectives from various sectors: municipalities; state-level and regional authorities; local activists; inhabitants; and cultural, educational, and intermediary institutions.	Šis tyrimas suteikė galimybę į atitinkamus procesus pažvelgti iš įvairių sektorių atstovų – nacionalinių bei regioninių institucijų, vietos aktyvistų, gyventojų, kultūros, švietimo ir tarpininkavimo įstaigų – perspektyvos.

UrbCultural Planning	
The baseline created served not only to identify different perspectives of the neighbourhoods but also to determine and locate potential partners who might carry out the project and help prepare relationships and collaborative models. These would be necessary for the process.	Atliktas esamos padėties tyrimas ne tik atskleidė skirtingas rajonų perspektyvas, bet taip pat leido nustatyti ir rasti potencialius partnerius, kurie padėtų įgyvendinti projektą ir prisidėti vystant partnerystės ryšius bei bendradarbiavimo modelius, kurie būtini numatytam procesui įgyvendinti.
Local contexts have, in many cases, changed significantly since the baseline study, and these changes are explored in the following publications in the documentation package	Nuo to laiko, kai buvo atliktas šis esamos padėties tyrimas, vietinės sąlygos daugeliu atveju ryškiai pasikeitė. Šie pokyčiai nagrinėjami projektų dokumentų pakete pateiktose publikacijose.

ENG

Visaginas is Lithuania's youngest municipality, located on the north-eastern edge of the country. It was designed for workers engaged in the construction and running of the Ignalina Nuclear Power Plant, initiated in 1972. It was one of the world's most powerful nuclear plants, but in 2004, it was decided to cease operations over safety concerns and it is currently being decommissioned. A process which will take decades. Visaginas is situated 8 km away from Lithuania's largest lake, Drūkšiai and the administrative centre of Visaginas is by the shore of lake Visaginas. The Vilnius to Daugavpils (in Latvia) railway line runs through the town, providing excellent connections with these two cities. Motorways connect the town with all of the other cities in the country. However, it is still an extremely isolated area, taking 2.5 hours to drive from Visaginas to the capital Vilnius.

LT

Visaginas – jauniausias Lietuvos miestas, įsikūręs pačiame Lietuvos pakraštyje, šiaurės rytų dalyje. Šis miestas buvo specialiai suplanuotas ir pastatytas Ignalinos atominės elektrinės statybos ir valdymo srityje dirbti turėjusiems darbuotojams. Ignalinos atominės elektrinės projektavimo darbai pradėti 1972 m., o statybos darbai prasidėjo 1974 m. Miestas pradėtas statyti 1975 m. Tuo metu tai buvo viena galingiausių pasaulyje atominių elektrinių, tačiau saugumo sumetimais buvo priimtas sprendimas jos eksploatavimą nutraukti, taigi šiuo metu vyksta elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbai, kuriems užbaigti prireiks kelių dešimtmečių. Oficialiai Ignalinos AE sustabdymo darbai pradėti 2004 m., uždarius pirmąjį reaktorių. Antrasis reaktorius buvo išjungtas 2009 m. Visagino miestas yra įsikūręs pačiame Lietuvos pakraštyje. Per miestą eina geležinkelio linija Vilnius-Daugpilis, taigi Visaginas turi puikų susisiekimą su šiais miestais. Su kitais šalies miestais Visaginą jungia greitkeliai. Vis dėlto tai itin izoliuota vieta – kelionė iš šio miesto į šalies sostinę automobiliu trunka 2,5 valandos.

- BDĀ

GRD

SKDG

VSG

ŠNK

STPR

PORI

GBS

NWP

KGD
- Bolderāja, Riga, Latvia

— Gaarden, Kiel, Germany

— Sarkandaugava, Riga, Latvia

— Visaginas, Lithuania

— Šnipiškės, Vilnius, Lithuania

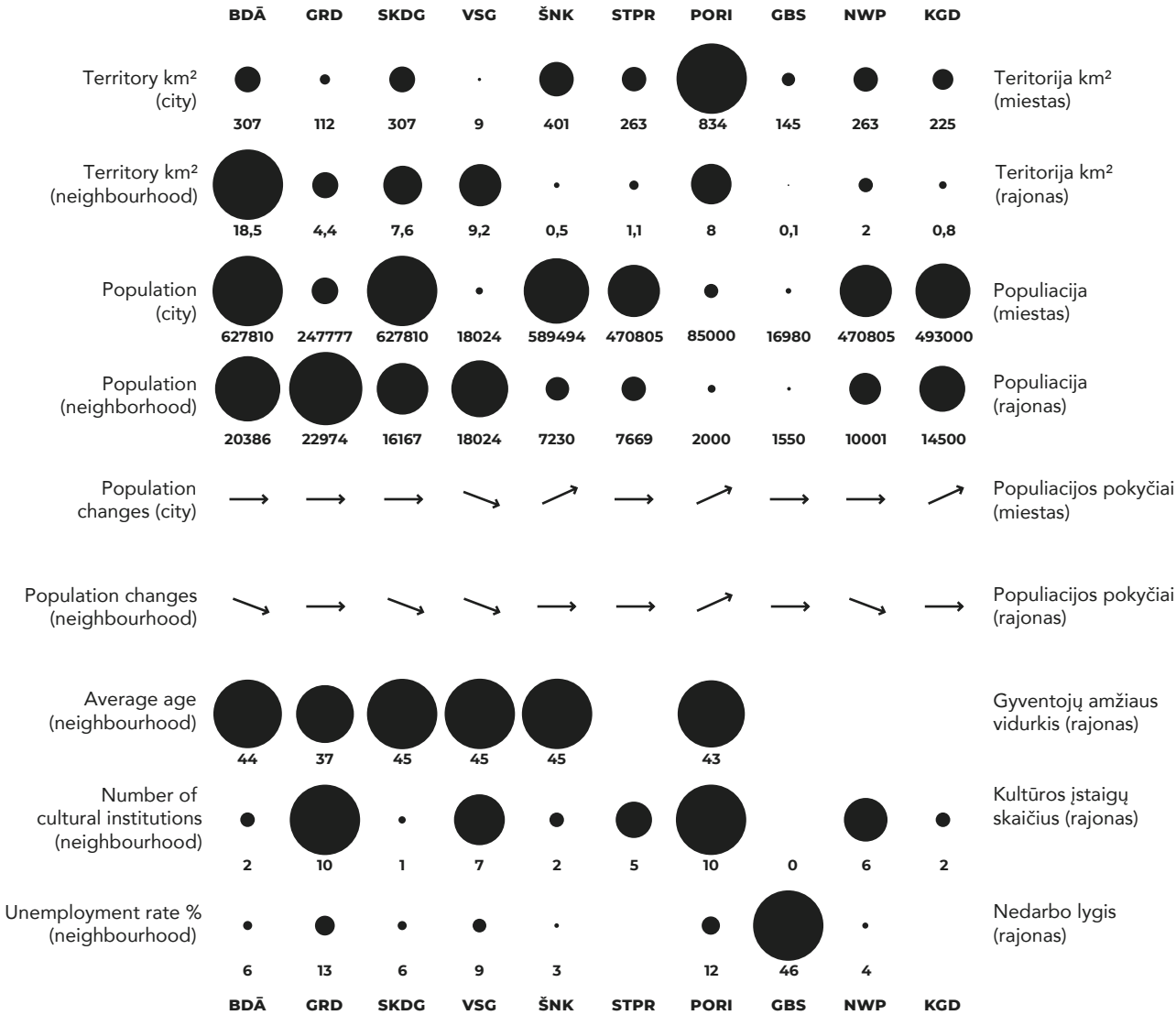
— Stare Przedmieście, Gdansk, Poland

— Pori city centre, Finland

— Guldborgsund, Denmark

— Nowy Port, Gdansk, Poland

— Kronprintz, Kaliningrad, Russia

ENG

As a visionary project of the Soviet Union, the aerial view of Visaginas was designed to resemble a butterfly, but it was only partially completed due to the plant's closing. Visaginas consists of three residential neighbourhoods that locals refer to as the first, second, and third micro-districts. The town's urban structure is unique as almost all of the buildings are high-rise with a couple of exceptions, and there are large open green spaces and minimal car traffic. Most people move around on foot as everything is within walking distance. There are many interlinked green spaces, and trees grow between the high-rise flats. Recreational areas and the lake offer an abundance of activities. The infrastructure is well managed and it is still, in many ways, a dream modernist city. But a city built for one sole purpose faces its own challenges. There are a growing number of empty buildings, some of them soon to be facing demolition, and some flats which will be converted into elderly housing. On the other hand, kindergartens and schools are still being developed, which underlines the city's ambition to provide the best education possible.

Young locals are becoming increasingly aware of the architectural and cultural heritage of the city and are interested in renovating and maintaining the original urban elements, which are characteristic of the time when Visaginas was built.

The urban character of block housing is keeping its inhabitants more active and involved in cultural activities as they are not tending to gardens or other activities

LT

Visaginas, kaip to meto vizionieriškas Sovietų Sąjungos projektas, buvo suplanuotas taip, kad iš paukščio skrydžio primintų drugelį, tačiau dėl elektrinės uždarymo tokia miesto plano struktūra buvo realizuota tik iš dalies. Visagine yra trys gyvenamieji rajonai – pirmasis, antrasis ir trečiasis mikrorajonai, kaip juos vadina vietiniai. Miestas pasižymi unikalia urbanistine struktūra: neskaitant kelių išimčių, beveik visi jame stovintys pastatai yra daugiaaukščiai. Miestui būdingi dideli želdynų plotai ir minimalus transporto eismo srautas. Daugelis žmonių po miestą keliauja pėsčiomis, nes pagrindiniai miesto objektai išsidėstę pėstiesiems lengvai pasiekiamu atstumu. Mieste daug tarpusavyje sujungtų žaliųjų plotų, daugiaaukščių daugiabučių gyvenamųjų namų kiemuose gausu medžių. Mieste esančios rekreacinės zonos ir ežeras sudaro sąlygas užsiimti įvairia laisvalaikio veikla. Miestas turi gerai išplėtotą ir prižiūrimą infrastruktūrą, taigi daugeliu atžvilgių Visaginą vis dar galima vadinti moderniu svajonių miestu. Tačiau vienintelę paskirtį turėjęs miestas susiduria su savais iššūkiais: mieste atsiranda vis daugiau tuščių pastatų, kai kurie jų greitai bus nugriauti, dalis butų bus pertvarkyti į senjorams skirtus būstus. Antra vertus, mieste vis dar vystomas darželių ir mokyklų tinklas. Tai atspindi miesto ambiciją užtikrinti kuo geresnę švietimo kokybę.

Jauni vietos gyventojai vis geriau susipažįsta su miesto architektūriniu ir kultūriniu paveldu ir yra suinteresuoti atnaujinti bei išsaugoti originalius miesto elementus, menančius laikus, kai buvo statomas Visagino miestas.

more associated with small-town lifestyles, which are dominated by single-family houses. There is a high level of engagement in informal education among the pupils. There is a high level of education in the residents who were relocated here.

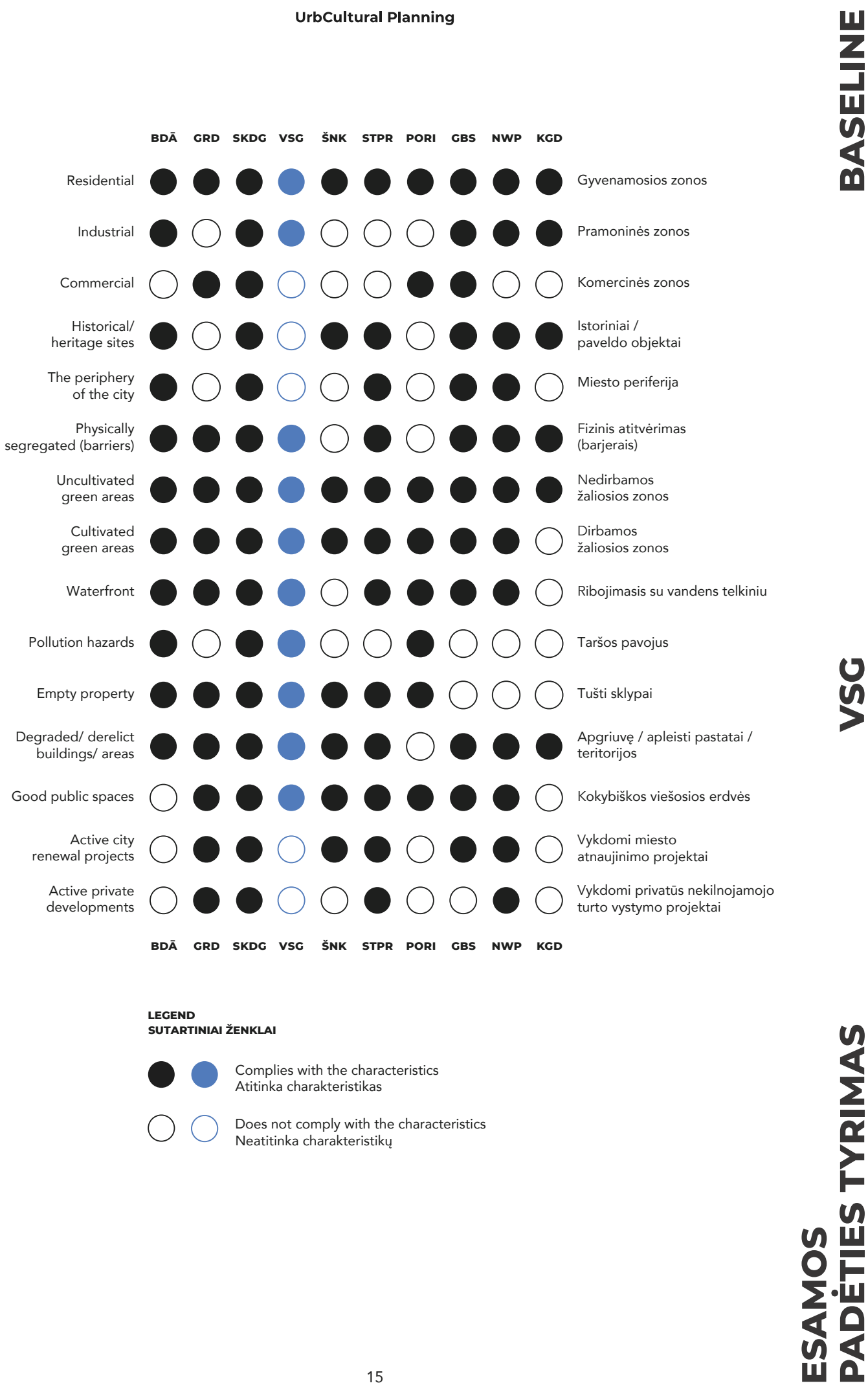
There seems to be a disconnection between the rich cultural life happening behind the walls of the institutions and the monotone brick or plaster facades, which are not communicating the diversity of the local cultural life or of the inhabitants. The main obstacle seems to be the overtly bureaucratic system, which does not offer enough space for experimentation and innovation.

Daugiabutis užstatymas skatina gyventojus būti aktyvesniais ir labiau įsitraukusiais į kultūrinę veiklą, nes jiems nereikia rūpintis sodais ar užsiimti kita veikla, siejama su gyvenimu mažesniuose miesteliuose, kuriuose vyrauja vienai šeimai skirti namai. Tai taip pat prisideda prie aktyvesnio mokinių dalyvavimo neformaliame ugdyme. Kitas šio miesto bruožas yra aukštas čia atkeltų gyventojų bendras išsilavinimo lygis.

Mieste galima pastebėti tam tikrą atotrūkį tarp turtingo kultūrinio gyvenimo, kuris vyksta už įvairių institucijų sienų, ir monotoniškų plytų mūro ar tinkuotų namų fasadų, kurie neperteikia vietos kultūrinio gyvenimo ar pačių gyventojų įvairovės. Panašu, kad pagrindinė kliūtis, su kuria šiuo atveju susiduriama – pernelyg biurokratiška sistema, kuri nesuteikia pakankamai erdvės eksperimentavimui ir inovacijoms.

Karolis Zeltinis

UrbCultural Planning										
	BDĀ	GRD	SKDG	VSG	ŠNK	STPR	PORI	GBS	NWP	KGD
Closed block structures										
Rowhouse/ semi-detached structure										
Slab/tower structure										
Detached house structure										
Commercial/ industrial structure										
	BDĀ	GRD	SKDG	VSG	ŠNK	STPR	PORI	GBS	NWP	KGD

LEGEND
SUTARTINIAI ŽENKLAI

Complies with the characteristics
Atitinka charakteristikas

Does not comply with the characteristics
Neatitinka charakteristikų

**URBANISTINĒS
CHARAKTERISTIKAS**

URBAURBAN CHARACTERISTICS

Viktor Kalinin

**ESAMOS
PADĒTĪES TYRIMAS**

VSG

BASELINE

ENG

The city was built for the workers engaged in the construction and running of the Ignalina Nuclear Power Plant, and people were recruited from the whole of the Soviet Union. Over 5,000 people were employed in the plant, and many also helped build the city. Residents feel like the creators of their city. The planned migration created the town's character as there are, to this day, more than 40 different nationalities represented in the city. This creates a distinctive cultural ambience. The population has declined over the last 40 years. In 1996, the population was 33,100. Now it is less than 19,000 and with an increasing proportion of elderly people. The city once attracted highly educated professionals and, to this day, Visaginas remains one of the cities with the highest education levels in Lithuania.

Visaginas may be viewed as a city of experts as each citizen is an expert in their field. People are very opinionated and are active on social media. There is an increasing number of people thinking in terms of the collective, with examples of residents taking over their common access staircases and taking care of the commons.

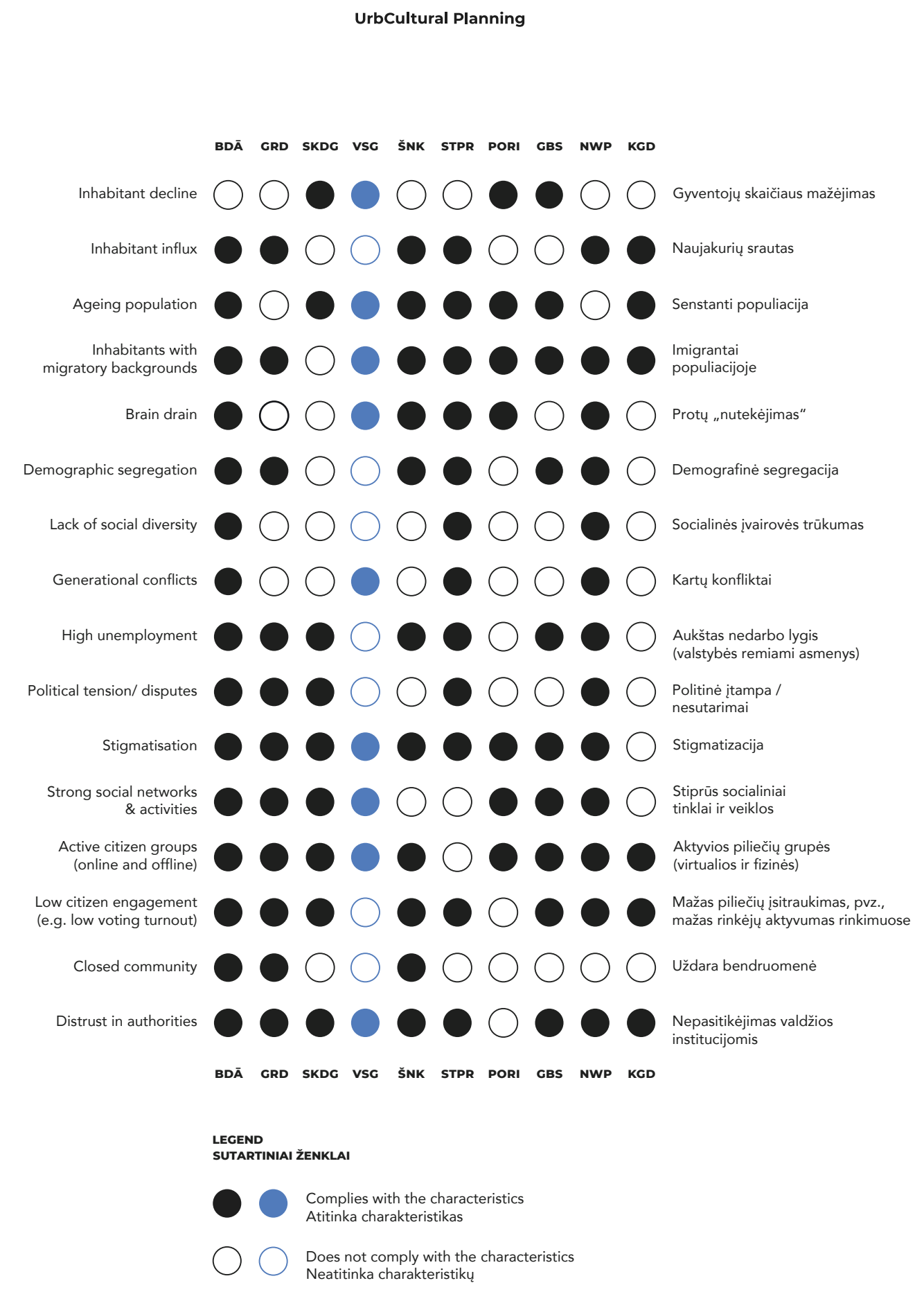
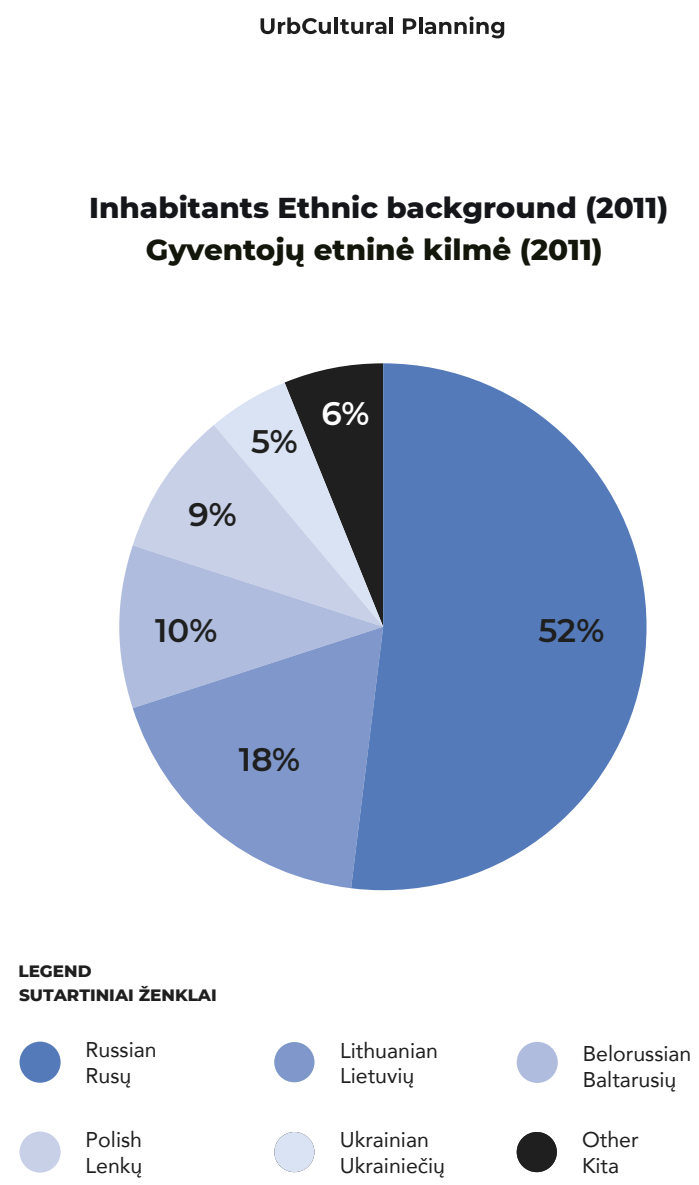
LT

Šis miestas buvo pastatytas specialiai Ignalinos atominės elektrinės statybos ir valdymo srityje turėjusiems dirbti darbuotojams. Gyventojai į Visaginą atvyko iš visos Sovietų Sąjungos. Atominėje elektrinėje dirbo daugiau kaip penki tūkstančiai darbuotojų. Didelė dalis miesto gyventojų taip pat prisidėjo statant patį miestą, todėl Visagino gyventojai ne be priežasties save laiko tikraisiais miesto statytojais. Tokia suplanuota gyventojų migracija nulėmė specifinį miesto veidą, mat iki šiol jame gyvena daugiau kaip keturiasdešimtys tautybių atstovai. Tai sukuria savitą kultūrinę miesto aplinką. Per pastaruosius keturis dešimtmečius gyvenančiųjų mieste skaičius sumažėjo. 1996 m. Visagino miesto gyventojų skaičius siekė 33,100, o 2011 m. šis rodiklis jau buvo sumažėjęs iki 22,361. Šiuo metu Visagine gyvena mažiau kaip 19 000 gyventojų. Vis didesnę miesto populiacijos dalį sudaro senjorai. Visagino miestas praeityje pritraukė itin aukštos kvalifikacijos specialistų. Iki šiol šio miesto gyventojų išsilavinimo lygis yra vienas aukščiausių Lietuvoje.

Visaginą galima vadinti ekspertų miestu, nes kiekvienas gyventojas yra tam tikros srities ekspertas. Šio miesto žmonės itin linkę reikšti savo nuomonę ir yra labai aktyvūs socialiniuose tinkluose. Vis daugiau žmonių šiame mieste tampa bendruomeniškesni. Vienas iš tokio mąstymo pavyzdžių – gyventojų rodoma iniciatyva rūpinantis bendros laiptinės arba bendro turto priežiūra.

UrbCultural Planning		BASELINE		
SOCIOPOLITINĖS CHARAKTERISTIKOS	Visaginas has a strong informal education system. Until around the age of 16 years old, nearly all children are involved in at least one informal education class. However, this drops sharply once they get older. This trend points to a clear gap and challenge to the public services provided; they must work to interest older teens and young adults. This factor plus limited opportunities has resulted in a considerable brain drain from the city. Young people leave for education and job prospects. 24 out of 25 children leave after graduating from secondary school.	Visaginas turi stiprią neformaliojo švietimo sistemą. Beveik visi jaunesni nei 16 metų vaikai lanko bent vieną neformalaus ugdymo būrelį. Tačiau su amžiumi ši tendencija pradeda ryškiai mažėti. Tai rodo aiškų atotrūkį bei iššūkius kalbant apie viešąsias paslaugas, kuriomis siekiama sudominti vyresnius paauglius ir jaunesnio amžiaus suaugusiuosius. Šis veiksnys bei ribotos galimybės šiame mieste lėmė didelį protų „nutekėjimą“. Jauni žmonės palieka miestą ieškodami geresnių galimybių mokytis ir įsidarbinti. Dvidešimt keturi iš dvidešimt penkių vaikų iš miesto išvyksta iškart po vidurinės mokyklos baigimo.	VSC	
	<i>It is estimated that 15 years ago, Visaginas had the youngest population in Lithuania, but now it has the oldest,</i>	<i>Manoma, kad maždaug prieš penkiolika metų Visagino populiacija buvo jauniausia Lietuvoje, o dabar ji yra tapusi seniausia šalyje</i>		
	Laimonas Abarius, chief specialist in Education, Culture, Sports. Russian is the first language of the vast majority of the population, yet Lithuanian is the official language, creating problems in the education process.	– teigia Švietimo, kultūros, sporto ir valstybinės kalbos kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas Laimonas Abarius. Daugeliui miesto gyventojų rusų kalba yra pirmoji kalba, tačiau oficiali kalba yra lietuvių. Tai kelia papildomų problemų organizuojant ugdymo procesą.		
		ESAMOS PADĖTIES TYRIMAS		
		VSC		
		BASELINE		
		ESAMOS PADĖTIES TYRIMAS		

**SOCIOPOLITINĖS
CHARAKTERISTIKOS**

**SOCIO-POLITICAL
CHARACTERISTICS**

Vladimir Ionov

**ESAMOS
PADĖTIES TYRIMAS**

VSC

BASELINE

ENG

One of the main stakeholders of the cultural sector in the city is the Visaginas Cultural Centre, which offers facilities and teaching for a multitude of amateur arts-based activities as well as supporting professionals.

The other key stakeholder is the House of Creativity, which concentrates on the informal education of young people. It hosts various science and arts-based classes and also houses photography classes run by Ksenija Salimdzanova, a freelance photographer and an activist. Ksenija's classes are a creative space for young people and teens who have outgrown other activities. She has the status of an informal cultural innovator, and together with other activists, they meet in a bottom-up tourism cluster created by Olga Mazniova.

NGO Tochka represents alternative culture and is doing social work with local young people. The blurb on their Facebook page describes a

residency for artists, musicians, and craftsmen. Travellers are welcome to visit our museum or couch surf for a night. We do art 24/7 and live a healthy and friendly life.

The municipality has provided Tochka with premises.

LT

Viena pagrindinių suinteresuotųjų šalių, atstovaujančių kultūriniam miesto sektoriui – Visagino kultūros centras, kuris ne tik suteikia galimybę naudotis įvairiai neprofesionalų meninei veiklai skirtomis patalpomis bei mokymo ištekliais, bet ir teikia paramą specialistams.

Kita suinteresuotoji šalis – Visagino kūrybos namai (reorganizuoti 2020 m.), kurie orientuojasi į neformalųjį jaunimo ugdymą. Ši įstaiga organizuoja įvairius mokslo ir meno būrelius, taip pat čia rengiamas fotografijos būrelis, kuriam vadovauja laisvai samdoma fotografė, visuomenininkė Ksenija Salimdžanova. Jos vadovaujamas būrelis – tai kūrybinė erdvė paaugliams ir jaunuoliams, kurie jau „išaugo“ kitokio pobūdžio užsiėmimus. Ksenija veikia kaip neformalioji kultūros inovatorė. Kartu su kitais aktyvistais ji dalyvauja Olgos Mazniovos įsteigto turizmo klasterio, paremto principu „iš apačios į viršų“, veikloje.

Nevyriausybinių organizacijų „Taškas“ (Tochka) atstovauja labiau alternatyviai kultūrai. Ši įstaiga orientuojasi į socialinį darbą su vietos jaunimu. „Facebook“ puslapyje pateiktas toks šios įstaigos veiklos aprašymas:

Menininkus, muzikantus ir amatininkus burianti meno rezidencija. Mūsų rezidencijoje taip pat laukiami keliautojai, kurie gali ne tik aplankyti mūsų muziejų, bet ir čia apsistoti nakčiai. Gyvename menu 24/7 ir kuriame sveiką ir draugišką aplinką.

Patalpas šiai nevyriausybinei organizacijai suteikė miesto savivaldybė.

Liva Kreislere

Jevgenija Cholodova

The field of contemporary art, dance and theatre is definitely lacking in the city, as there are no teachers or practitioners in these fields.

In 2019, for the first time in 44 years, there was a contemporary festival organised by the Visaginas Cultural Centre. Before that, traditional events just consisted of a stage and audience, and it would be called a festival because it was over two days. They had invited artists to create sand sculptures and contemporary dancers from Kaunas. There was a plein air by the lake as well as a cinema. People were participating in the different activities and even helping to build the sand sculptures,

says the head of the Cultural Activities Unit in Visaginas Cultural Centre, Larisa Podberiozka. She also mentions that

people need something to join in with, not just sit and watch.

She is interested in creating events which involve the community in the future.

Tačiau mieste akivaizdžiai trūksta šiuolaikinio meno, šokio ir teatro užsiėmimų, nes neturima šiose srityse galinčių dirbti mokytojų bei jas praktikuojančių profesionalų.

2019 m. pirmą kartą per 44 metus buvo surengtas šiuolaikinio meno festivalis, kurį suorganizavo Visagino kultūros centras. Iki tol tradiciniai renginių komponentai tebuvo scena ir žiūrovai, ir festivaliais jie vadinosi vien todėl, kad truko ilgiau kaip dvi dienas. Organizatoriai pakvietė menininkus sukurti smėlio skulptūras, taip pat atvyko šiuolaikinio šokio atstovų iš Kauno. Prie Visagino ežero buvo surengtas pleneras, vyko filmų peržiūros. Gyventojai dalyvavo įvairiose veiklose ir netgi prisidėjo statant smėlio skulptūras,

– teigia Visagino kultūros centro kultūrinės veiklos skyriaus vadovė Larisa Podberiozka.

Žmonės nori veiklos, kurioje galėtų dalyvauti patys, o ne tik sėdėti ir stebėti,

– priduria pašnekovė. Taigi gyventojai ateityje norėtų tokių renginių, į kuriuos galėtų aktyviau įsitraukti bendruomenės nariai.

	BDĀ	SKDG	GRD	VSG	ŠNK	STPR	PORI	GBS	NWP	KGD	
There is a cultural policy in place	●	●	●	○	○	●	○	●	●	○	Vykdoma kultūros politika
State level importance cultural institutions	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	Valstybinės reikšmės kultūros įstaigos
Authorities backing cultural sector	○	○	●	○	●	●	●	●	●	○	Kultūros sektorių remiančios valdžios institucijos
Active, involved local cultural institutions	●	○	●	●	●	○	●	●	●	●	Aktyvios, įsitraukusios vietos kultūros institucijos
Active, involved educational institutions	●	○	●	●	○	○	●	●	○	○	Aktyvios, įsitraukusios švietimo institucijos
Lack of sense of belonging/ identity crisis	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	Priklausymo bendruomenei pojūčio trūkumas / tapatumo krizė
Strong local identity/ heritage	●	●	●	●	○	○	●	○	●	●	Stiprus vietovės tapatumas / paveldas
Regular cultural events attracting visitors	●	○	●	●	○	○	●	○	○	○	Reguliariai vykstantys, lankytojus pritraukiantys kultūriniai renginiai
Regular locals-oriented cultural events	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	Reguliariai vykstantys, į vietos gyventojus orientuoti kultūriniai renginiai
Unused opportunities of cultural exchange	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	Neišnaudotos kultūrinių mainų galimybės
Lack of cultural/ social places	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	Kultūrinių / visuomeninių erdvių trūkumas
	BDĀ	SKDG	GRD	VSG	ŠNK	STPR	PORI	GBS	NWP	KGD	

LEGEND
SUTARTINIAI ŽENKLAI

●

●

Complies with the characteristics
Atitinka charakteristikas

○

○

Does not comply with the characteristics
Neatitinka charakteristikų

ENG

The administration of the city seems to be very centralised. There are no neighbourhood or citizen groups, which could potentially have a stake in any decision-making. This is particularly noticeable in cultural institutions. There is clearly the need for a cultural platform that might facilitate projects. This is advocated for by some local activists, who suggest exploring this approach.

At the national level, there seems to be support for the approach cultural planning is suggesting. Eglė Saudargaitė, Ministry of Culture, Director at the Strategic Planning and Control Department notes, that

the biggest challenge to Lithuania is emigration. Culture has the potential to give something to the community. Culture is seen in Lithuania as entertainment, or high culture, that is expensive. Not as small scale and low-cost interventions. There should be more access to culture in the regions.

LT

Visagino miesto valdymo struktūra atrodo gana centralizuota. Čia nėra jokių rajonų ar piliečių grupių, kurios būtų suinteresuotos dalyvauti sprendimų priėmimo procese. Tai itin pastebima kalbant apie kultūros institucijas. Miestui akivaizdžiai reikalinga kultūros platforma, kuri sudarytų palankesnes sąlygas projektams vykdyti. Tokios platformos būtinybę akcentuoja tam tikri vietos aktyvistai, kurie siūlo pabandyti vadovautis šiuo požiūriu.

Panašu, kad kultūrinio planavimo įgalinta strategija sulaukia palaikymo nacionaliniu lygiu. Kaip pastebi Kultūros ministerijos Strateginio planavimo ir kontrolės departamento direktorė Eglė Saudargaitė,

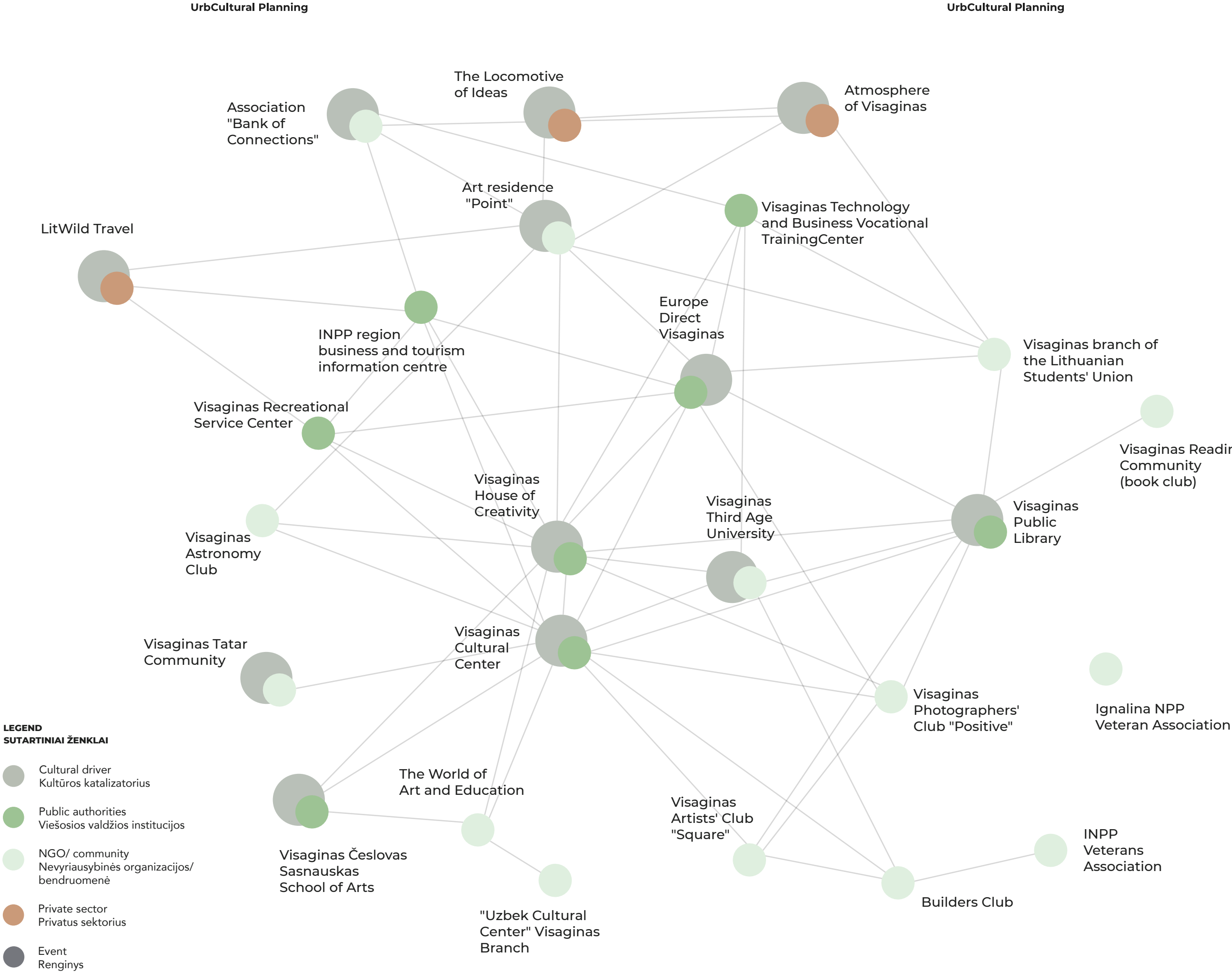
Didžiausias iššūkis, su kuriuo susiduria Lietuva – emigracija. Kultūra gali išties daug duoti bendruomenei. Lietuvoje į kultūrą žvelgiama kaip į pramogą arba brangiai kainuojančią aukštąją kultūrą, o ne kaip į mažos apimties, nedaug sąnaudų reikalaujančias intervencijas. Iš tiesų yra pasiektas bendras sutarimas, kad kultūra turėtų būti labiau prieinama regionuose.

BASELINE

VSG

ESAMOS
PADĖTIES TYRIMAS

VISA GINAS

UrbCultural Planning

ENG

The House of Creativity and Visaginas Cultural Centre are both strong institutions responsible for most of the cultural activities and programmes in Visaginas. However, they seem to be highly dependent on the municipality's bureaucratic system, which is reflected in their traditional approaches. There is undoubtedly potential for innovation, and the project partner in Visaginas, Oksana Denisenko, is working with Visaginas Cultural Centre on various projects and has created an exhibition about the city in the centre. Oksana is a stakeholder in her own right, with the capacity to attract and engage other stakeholders in the city and inspire young creatives to instigate participatory projects of their own. This illustrates that it is possible to create changes in one's environment. One of the challenges in a small city, where everyone knows each other, is that inevitably some people and organisations are favoured over others. It is difficult to maintain anonymity.

LT

Kūrybos namai ir Visagino kultūros centras yra stiprios institucijos, atsakingos už daugelį mieste vykstančių kultūros veiklų bei programų. Tačiau atrodo, kad šios įstaigos yra labai priklausomos nuo savivaldybės biurokratinės sistemos. Tai atspindi jų puoselėjamas tradicinis požiūris. Vis dėlto čia galima įžvelgti inovacijų galimybių. Visagine veikianči projektų partnerė Oksana Denisenko bendradarbiauja su Visagino kultūros centru vykdam įvairius projektus. Ji taip pat yra parengusi šiame kultūros centre eksponuotą parodą miesto tema. Oksana veikia kaip suinteresuotoji šalis ir savarankiškoje veikloje, nes sugeba pritraukti ir įtraukti kitus miesto suinteresuotuosius asmenis ir įkvėpti jaunos kūrejus inicijuoti savus dalyvavimu grįstus projektus, taip parodydama, kad įmanoma prisidėti prie pokyčių savo aplinkoje. Vienas iš pagrindinių iššūkių, su kuriuo susiduria mažas miestas, kuriame visi vieni kitus pažįsta, yra tai, kad neišvengiamai pirmenybė teikiama tam tikriems asmenims ir organizacijoms, be to, sunku išlaikyti anonimiškumą.

ENG

A critical issue in Visaginas is the question of identity. With the ongoing closure of the power plant representing a slow and steady decline, a sense of abandonment could easily dominate the city. The Soviet Union unified all nationalities for a common goal, the creation of a power plant. That unifying identity is now lost.

The citizens of Visaginas are in a particular situation, they are immigrants, but they built their city. For Visaginas' inhabitants, it seems easier to identify as European than Lithuanian. Many students go abroad, and they have no problem integrating into the European context,

says Asta Sieliūnienė, Head of the Department of Culture, Sports and Education.

The rapid drop in the engagement of young people over 16 is another challenge. Within the institutions, occasionally, one notices a problematic attitude towards art as just a hobby. Young people might not see themselves creating professionally, and perhaps this is one of the reasons why their interest is lost. A contributing factor could be the lack of young mentors and educators, who could engage young people.

LT

Visagino miestas susiduria su itin svarbia tapatumo problema. Vykstant atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbams, kurie tarsi atspindi laipsnišką miesto nuosmukį, mieste gali lengvai įsivyrėti apleistumo pojūtis. Sovietų Sąjunga visų tautybių atstovus suvienijo vienam bendram tikslui – jėgainės kūrimui. Tačiau miestas šį vienijantį identitetą prarado.

Visaginiečių padėtis yra itin specifinė: nors miesto gyventojai laikomi atvykėliais, būtent jie pastatė šį miestą. Tačiau tokiam pereinamajam etapui nebuvo laiko. Atrodo, kad Visagino gyventojai lengviau save tapatina su europiečiais nei lietuviais. Taip pat miestą palieka daug į užsienį išvykstančių studentų, kuriems nekyla jokių sunkumų integruojantis į europietišką kontekstą.

(Švietimo, kultūros, sporto ir valstybinės kalbos kontrolės skyriaus vedėja Asta Sieliūnienė)

Kitas iššūkis, su kuriuo susiduria miestas – vyresnių kaip 16 metų jaunuolių tarpe pastebimas ryškiai sumažėjęs aktyvumas dalyvaujant neformalaus ugdymo veikloje. Kartais institucijose pastebimas problemiškas požiūris į meną, kuris traktuojamas kaip paprasčiausias hobis. Jaunimas neįsivaizduoja, kad galėtų tapti profesionaliais kūrėjais. Galbūt tai viena iš priežasčių, kodėl jie praranda susidomėjimą tam tikra veikla. Kitas svarbus tokią situaciją galintis lemti veiksnys – jaunesnių mentorių ir pedagogų, galinčių sudominti jaunimą naujais požiūrio taškais, trūkumas.

The extensive brain drain is an apparent problem as there is a sense that the locals love their city, and perhaps many young people wouldn't choose to leave if there were occupational and cultural prospects after school. There is a lack of funding for community and independent initiatives and a lack of knowledge and encouragement. Almost all of the cultural budget is allocated to municipality-run cultural institutions. Representatives from the municipality note that there are various funds for NGOs but say that there isn't much interest in applying for project funding. They guess that this could be because of a language barrier, specific criteria, or the paperwork and bureaucracy.

The local activists interviewed have another perspective.

The municipality doesn't know how to fund and support NGOs. What the activists need is a coordinator who will 'translate' for them in the municipality. It has to be the House of Creativity without walls. Places through which you can do projects.

Miestas akivaizdžiai susiduria su didele protų „nutekėjimo“ problema. Reikia pažymėti, kad vietiniai myli savo miestą ir galbūt daugelis jaunų žmonių norėtų čia pasilikti, jei baigę mokyklą turėtų daugiau galimybių įsidarbinti ir dalyvauti kultūrinėje veikloje. Bendruomenei ir nepriklausomoms iniciatyvoms skiriama per mažai lėšų, taip pat trūksta praktinių žinių ir paskatinimo. Beveik visos kultūrai skirtos biudžeto lėšos atitenka savivaldybės valdomoms kultūros įstaigoms. Savivaldybės atstovai pastebi, kad veikia įvairūs nevyriausybinių organizacijoms finansuoti skirti fondai, tačiau didelio susidomėjimo teikti paraiškas dėl projektų finansavimo nėra. Jų manymu, tokią situaciją gali lemti kalbos barjeras, specifiniai kriterijai, dokumentų tvarkymo formalumai ir biurokratija.

Kalbinti vietos aktyvistai pateikė kitokią nuomonę.

Savivaldybė nežino, kaip finansuoti ir remti nevyriausybines organizacijas. Aktyvistams reikia koordinatoriaus, kuris jiems „pavertėjautų“ bendraujant su savivaldybe. Tokią funkciją galėtų atlikti Kūrybos namai be sienų. Tai turėtų būti vieta, suteikianti visas galimybes vykdyti projektus.

The main resource in Visaginas is the multicultural, highly educated, and active populace. Even though Visaginas is predominantly elderly, an active civic society is visible. There are over 10 elderly clubs, such as a pensioners club, power plant veterans club, a club for disabled people, and so on. The citizens of Visaginas are proud lifelong learners, and there is also a Third Age University, but still, locals notice that politicians don't regard seniors as a resource.

Visaginas is rumoured to be the number one Lithuanian city in terms of public resources allocated to informal education, and local professional and informal education is a great resource. The link between the scientific backgrounds of the families and the interest in technology and innovation is clear.

Locals mention that national level articles are negative about the place, mainly focusing on the decline of the Visaginas population, but local bloggers and publishers from around Europe are interested in finding out more about the city. The HBO Chernobyl series, some of which was shot in Visaginas, has influenced locals to think globally regarding tourism. The city has experienced a surge in tourism since the series aired.

Pagrindinis Visagino išteklius yra daugiakultūrę aplinką sudarantys itin išsilavinę ir aktyvūs gyventojai. Nors didelę Visagino populiacijos dalį sudaro senjorai, mieste stebimas didelis pilietinis visuomenės aktyvumas. Visagine veikia daug senjorų draugijų, tarp jų – pensininkų klubas, atominės elektrinės veteranų susivienijimas, neįgaliųjų draugija ir t. t. Visagino gyventojai didžiuojasi galėdami save vadinti besimokančiais visą gyvenimą. Mieste veikia trečiojo amžiaus universitetas. Vis dėlto vietiniai pastebi, kad politikai nelaiko senjorų vertingu ištekliumi.

Kalbama, kad Visaginas yra daugiausia valstybės išteklių neformaliajam ugdymui skiriantis miestas, taigi vietos profesinis bei neformalusis ugdymas gali tapti puikiu ištekliumi. Pastebima aiški sąsaja tarp miestelėnų šeimose dominuojančių tam tikrų aukštojo mokslo kvalifikacijų ir domėjimosi technologijomis bei inovacijomis.

Vietiniai pastebi, kad šalies naujienų portalų straipsniuose Visaginas vis dar pateikiamas neigiamoje šviesoje, pabrėžiant miesto populiacijos mažėjimą. Vis dėlto vietos tinklaraštininkai ir turinio kūrėjai iš kitų Europos šalių nori sužinoti daugiau apie šį miestą. HBO serialas „Černobylis“, kurio tam tikros scenos buvo nufilmuotos Visagine, paskatino vietinius į turizmą pažvelgti globaliau, ypač turint omenyje tai, kad pasirodžius minėtam serialui gerokai išaugo į miestą atvykstančių turistų srautai.

The concept of disconnectedness is at the core of Visaginas. People are increasingly less tied to their offices and even enjoy a sense of disconnect with the closeness to nature that the city offers. Various interviewees mention that Visaginas is a great city for families because of the educational possibilities, new cultural facilities, safety, walkability, and proximity to nature. Some people might enjoy the place also because of its slow pace. The living costs are meagre, which can also be a point of attraction.

The Ignalina Power Plant itself is a resource. There is speculation around the potential of the structure to become a case study on how to close a nuclear plant safely. It might also have a future as a data centre. Whatever the future of the plant is, it is a great starting point for visioning the future of Visaginas.

Atotrūkis yra giliai įsišaknijęs Visagino miesto tapatumo bruožas. Gyventojai vis mažiau jaučiasi pririšti prie savo biurų ir netgi džiaugiasi miesto teikiamomis galimybėmis atitrūkti nuo darbo ir mėgautis gamtos artumu. Įvairūs kalbinti pašnekovai teigė, kad Visaginas yra puikus miestas šeimoms dėl jame esančių ugdymo galimybių, naujų kultūros įstaigų, saugumo, pėsčiomis lengvai įveikiamų atstumų ir gamtos artumo. Kai kuriems šis miestas gali būti patrauklus dėl jo lėto gyvenimo tempo. Kitas gyvenimo Visagine privalumas – itin mažos pragyvenimo išlaidos, kas gali tapti dar vienu patraukliu šio miesto aspektu.

Paradoksalu tai, kad pati Ignalinos atominė elektrinė savaime gali būti išteklius. Spekuluojama apie galimą šio statinio pritaikymą. Jis gali tapti atvejo tyrimo, kaip saugiai nutraukti atominės elektrinės eksploatavimą, objektu. Taip pat ateityje jį galima būtų paversti duomenų centru. Kad ir kokia ateitis lauktų šios jėgainės, ji gali pasitarnauti kaip puikus atskaitos taškas plėtojant Visagino ateities viziją.

NUSTATYTI IŠTEKLIAI

RESOURCES IDENTIFIED

HBO Liam Daniel

ESAMOS
PADĖTIES TYRIMAS

VSC

BASELINE

ENG

There is potential for increased collaboration between the municipal and national authorities as there seems to be various disconnects. Municipality representatives recognise that residents should also be more involved in creating cultural projects, but note that on the national level,

they are not allowing us to do that.

Some key interviewees argue that Visaginas is seen as a political priority in Lithuania, which is opening up regional funding, but feel that the municipality is lacking ambition with its projects.

A shift is needed towards a more diversified cultural and social structure in the city, opening up the main cultural institutions to act as cultural producers. In many cases, meaningful social change can only be achieved via communities and individuals, who, supported by city funding, might create other kinds of value and dynamics in the city. Locals feel that Visaginas is viewed as Lithuania's sore spot, with many prevailing problems and where cultural production is not seen as a priority. Even though there certainly are issues, locals are very much interested in high-quality cultural activities.

LT

Galima būtų aktyviau bendradarbiauti su savivaldybės bei nacionalinėmis institucijomis, nes šiuo atžvilgiu pastebimas tam tikras atotrūkis. Savivaldybės atstovai pripažįsta, kad miesto gyventojai turėtų aktyviau dalyvauti kuriant kultūros projektus, tačiau pastebi, kad nacionaliniu lygiu

mums nesuteikiamos galimybės tą daryti

Kai kurie kalbinti pašnekovai teigia, kad Lietuvoje Visaginas laikomas politiniu prioritetu, kuris atveria regionų finansavimo galimybes, tačiau, jų manymu, miesto savivaldybei trūksta ambicingų projektų.

Reikia pereiti prie labiau diversifikuotos kultūrinės ir socialinės miesto struktūros, sudarant sąlygas pagrindinėms kultūros įstaigoms tapti kultūros kūrėjomis. Daugeliu atvejų prasmingų socialinių pokyčių galima pasiekti tik įsitraukus bendruomenėms ir pavieniams asmenims, kurie, gaudami savivaldybės finansavimą, galėtų kurti kitokią miesto vertę ir dinamiką. Vietos gyventojai įsitikinę, kad į Visaginą žvelgiama kaip į Lietuvos „skaudulį“, vyrauja nuomonė, kad miestas susiduria su daugybe opių problemų ir jame neteikiamas prioritetas kultūros kūrimui. Nors tam tikrų problemų Visagine ištis netrūksta, vietiniai gyventojai yra itin suinteresuoti aukštos kokybės kultūra.

If there is a classical music concert it will be sold out, which would not be the case for a pop concert. There are quality needs,

mentions Rimutė Černovienė, Deputy director of the House of Creativity.

Students from around Europe come to study this unique city. The European Humanities University urban summer school has been working in Visaginas for the past five years. There is potential for student exchanges and perhaps even a new type of international network.

Interestingly, Visaginas has almost no traditions of its own as it is a new city with diverse inhabitants. The different wide-reaching institutions could be encouraged to use their tools and methods and engage in current social issues and discussions related to the city.

The uniformity and transparency of the urban fabric also creates an ideal environment for experimentation and urban interventions, and with limited investment, Visaginas could achieve a vibrant cityscape of higher intensity than comparable cities.

Jeį rengiamas klasikinės muzikos koncertas, visi bilietai būna iššluoti, ko negalima pasakyti apie pop muzikos koncertus. Kokybės kartelė iškelta išties aukštai, –

tvirtina Visagino kūrybos namų direktorės pavaduotoja Rimutė Černovienė.

Į Visaginą atvyksta studentai iš įvairių Europos šalių, kad galėtų iš arčiau su susipažinti su šiuo unikaliu miestu. Pastaruosius penkerius metus Visagine organizuojama Europos humanitarinio universiteto miesto vasaros mokykla. Mieste galima vykdyti studentų mainų programas ar netgi kurti naujo tipo tarptautinį tinklą.

Įdomu tai, kad Visaginas neturi jokių tradicijų, nes tai ištis jaunas miestas, be to, jam būdinga didelė gyventojų įvairovė. Įvairios plataus masto veiklą vykdančios institucijos galėtų būti skatinamos pasitelkti turimas priemones bei metodus, įsitraukti sprendžiant esamas socialines problemas bei dalyvauti miestui aktualiose diskusijose.

Homogeniškas, aiškus urbanistinis miesto audinys suteikia puikias sąlygas eksperimentams ir įvairioms urbanistinėms intervencijoms. Su nedidelėmis investicijomis Visaginas galėtų išplėtoti gyvybingą miestovaizdį, kuris savo intensyvumu pranoktų panašius miestus.

There is an excellent opportunity for the third sector to grow and flourish, and a couple of local activists are already showing the possibilities. Oksana Denisenko researches the area's history, gathering stories from inhabitants. With local partners she works towards building a new identity for the city. Oksana maintains that young people begin to notice the changes in the city, and they start to be conscious about how they want the future of Visaginas to look. She is aiming to instigate many small scale actions with different groups with the aim of creating a community-based vision strategy. There have been many attempts to develop such a strategy, but this independent initiative is the first time so many people are included in the process.

All of the strategies until 2014 were based on the theme of science. There was the idea that perhaps the Japanese might come and build a new power plant with the people who already live here. When the decision was made not to build a new power plant, they looked towards Visaginas as being a potential sports city. The strategy is changing every four years, and now there is more focus on the recreational, green city,

says Laimonas Abarius, Chief Specialist in Education, Culture, Sports and State Language Control Division.

Matomos puikios galimybės vadinamajam trečiajam sektoriui augti ir klestėti. Keli vietos aktyvistai jau sėkmingai tai pademonstravo. Oksana D. aktyviai tyrinėja vietos istoriją, fiksuoja gyventojų pasakojimus ir kartu su vietos partneriais siekia sukurti naują miesto identitetą. Vykdydama šią veiklą, Oksana pastebi, kad jaunimas pradeda pastebėti mieste vykstančius pokyčius ir mąstyti apie tai, kokia turėtų būti Visagino miesto ateities vizija. Ji siekia paskatinti įvairias grupes imtis nedidelio masto iniciatyvų, kad būtų išplėtotą bendruomeninė vizijos plėtros strategija. Būta nemažai bandymų išplėtoti tokią strategiją, tačiau ši nepriklausoma iniciatyva yra pirmoji, į kurią įsitraukė tiek daug suinteresuotųjų šalių.

Visos iki 2014 metų sukurtos strategijos buvo paremtos mokslo tema. Buvo svarstoma idėja, kad į miestą galėtų atvykti Japonų specialistai ir pastatyti naują jėgainę, padedant čionykščiams gyventojams. Kai vis tik buvo nuspręsta naujos elektrinės nestatyti, buvo iškelta idėja Visaginą paversti sporto miestu. Šios strategijos keičiasi kas ketverius metus. Dabar labiau orientuojamasi į rekreacinio, žaliojo miesto viziją.

Švietimo, kultūros, sporto ir valstybinės kalbos kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas Laimonas Abarius.

UrbCultural Planning	
ENG	LT
Laimonas Abarius Chief Specialist in Education, Culture, Sports and State Language Control Division;	Laimonas Abarius Švietimo, kultūros, sporto ir valstybinės kalbos kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas;
Ksenija Salimdzanova freelance photographer and educator;	Ksenija Salimdžanova laisvai samdoma fotografė ir pedagogė;
Olga Mazniova an educator in the Vocational Training Centre and creator of bottom- up Visaginas tourism cluster;	Olga Mazniova profesinio mokymo centro pedagogė ir Visagino turizmo klasterio, paremto principu „iš apačios į viršų“, įkūrėja;
Larisa Podberiozkina Cultural Activities Unit in Visaginas Cultural Centre;	Larisa Podberiozkina Visagino kultūros centro kultūrinės veiklos skyriaus vadovė;
Oksana Denisenko an activist, works with Visaginas Cultural Centre;	Oksana Denisenko visuomenininkė, bendradarbiaujanti su Visagino kultūros centru;
Asta Sieliūnienė Head of the Department of Culture, Sports and Education of Visaingas Municipality;	Asta Sieliūnienė Visagino savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros, sporto ir valstybinės kalbos kontrolės skyriaus vedėja;
Rimutė Černovienė Deputy director of the House of Creativity;	Rimutė Černovienė Visagino kūrybos namų direktorės pavaduotoja;
Elena Malyavko Manager in House of Creativity.	Elena Malyavko Visagino kūrybos namų vadybininkė.

ENG	LT
Visaginas Cultural Centre visaginokultura.lt/	Visagino kultūros centras visaginokultura.lt/
House of Creativity vkma.lt	Visagino Kūrybos Namai vkma.lt
Bottom-up Visaginas tourism centre facebook.com/Visagineturizmas/	Visagino turizmo plėtros centras facebook.com/Visagineturizmas/
Vocational Training Centre vpm.lt/	Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras (TVPMc) vpm.lt/
Art resident pointž facebook.com/art.lab.point/	Meno rezidencija „Point“, „Точка“, „Taškas“ facebook.com/art.lab.point/
The Ignalina Nuclear Power Plant Regional Business Incubator inkubatorius.lt	Ignalinos atominės elektrinės regiono verslo inkubatorius inkubatorius.lt

